

СВОБОДА СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК 11. Ч. 226. Джерзі Сіті, Н. Дж., п'ятниця, 19-го листопада 1943. No. 226. Jersey City, N. J., Friday, November 19, 1943. VOL. 11.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ П'ЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свобода“: ВЕггаз 4-0237. — Тел. У. Н. Сома: ВЕггаз 4-1016. 4-8007. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

КИТАЙ ЖАДАЄ ПІВ БІЛІОНА НА РЕГАБІЛІТАЦІЮ

АТЛАНТИК СІТІ. — Китай мусить дістати з за-
границі допомоги в матеріалах вартості від 400 до
500 мільонів, або кругло одну п'яту частину цілого
фонду, що його приготують представники 44 дер-
жав на конференції для регабілітації світу. Домаган-
ня іменем Китаю поставив китайський делегат д-р
Т. Ф. Тсінг. Він виказував, що Китай потребуватиме
12 мільонів тон матеріалів із заграниці упродовж
цілого часу регабілітації, а в тому міститься вже й
3,200,000 тон харчових продуктів, які він надіється
дістати від Адміністрації Реліфу й Регабілітації Об-
'єднаних Держав (ЮНРРА). Є це третина всіх хар-
чових припасів, які, на підставі обрахунку треба
вислати до дев'ятиох держав в Європі. — Після цього,
як Китай зголосив своє запотребування, можна буде
незабаром знати ціле запотребування світу, бо вже
прибули, хоч і спізнені, делегати Советського Союзу
в Америку і незабаром являться із своїми домаган-
нями на конференції в Атлантик Сіті.

Небезпека епідемій грозить Європі після війни.

Генеральний Лікар Природного Здоров'я Злу-
чених Держав д-р Тамес Паран виказував, які вели-
тенські переселення настануть в Європі безпосередно
після звільнення країн із німецької окупації і які епі-
демії грозять населенню Європи, коли завладяться ні-
мецька служба природного здоров'я. Тому треба
наперед подбати про плани для урегулювання пере-
селення, а з тим і про центри для виживлення насе-
лення. Треба створити міжнародну організацію при-
родного здоров'я, бо епідемії не знають націй ні
країв і можуть перекидатися з одного краю до дру-
гого. Висхідний тиф загрозить Східній Європі, маля-
рія Південній, а чахотка вже є природною небезпе-
кою в цій Європі. Особливо польський делегат
проф. Друнон Новаковскі жалувалася на спустошення,
які робить чахотка в його краю тимбільше, що там
немає тепер лікарів. Жидівський Конгрес предположив
писати план від себе, щоб признати одну з жидів-
ських організацій як агенцію для рятування здоров-
ля жидів в Європі.

БІЛЬШЕ ЧАСУ ЗАЙМЕ ВІДБУДОВА СВІТУ НІЖ СПУСТОШЕННЯ.

НЮ ЙОРК. — У приваності 1,200 урядовців аме-
риканської та заграничної торговельної фльоти зі-
бранних в готелю Астор, заснував президент Американ-
ської Торговельної Фльоти Френк Дж. Тейлор вели-
тенські запотребування світу від Америки упродовж
перших 6 місяців після війни. Треба буде перевезти
50,000,000 тон матеріалів у тому часі, а потім літами
доставляти різні матеріали на відбудову світу. Його
відбудувати візьме далеко довше, ніж зруйнувати —
говорив Тейлор.

ЗАГРОЗА НАГЛОГО ПОДОРОЖІННЯ ЖИТТЄВИХ ПРОДУКТІВ

ВАШИНГТОН. — Директор Бюро Адміністрації
Цін Честер Бавлес виказує у своїй промові по радіо,
що вже після нового року значно подорожують жит-
тєві продукти, колиб так конгрес не ухвалив дальших
харчових субсидій. Уряд виплачує субсидії ратами,
а коли не буде мати уповажнення, стримає виплату
рат. Колиб конгрес відмовив дальших субсидій, го-
ворив Бавлес, тоді кошти війни підскачуть на яких
15 біліонів доларів, а життєві кошти піднеслись на
7 до 10 відсотків.

ЛУИСОВА ЮНІЯ ГРОЗИТЬ СТРАЙКОМ У ШКОЛАХ.

НЮ ЙОРК. — Злучені Робітники Будови, як ча-
стина юнії Злучених Майнерських Робітників Амери-
ки, представляють організацію шкільних сторожів
та послугачів. Вони ухвалили вийти на страйк, вна-
слідок чого застановлена буде услуга при отоплю-
ванню та чищенню шкільних будинків. Такий страйк
замкне автоматично одну або й навіть усі ньюйорські
школи, в числі 800. Причина страйку складна, бо по
школах працює яких 3,000 робітників на рахунок так
званих „суперінтендентів“, котрі самі є робітниками,
але мають нагляд над шкільними будинками.

ПЕРШЕНСТВО В ДОСТАВІ УГЛЯ.

ВАШИНГТОН. — Секретар нутрішніх справ Гарі
Ікес, як адміністратор топлива, видає розпорядок
в справі доставки угля консументам. Консументи по-
ділені на дві класи. Одна така, що потребує 12 тон
на рік, або менше. Як такий консумент має припас
на дві тони угля або й більше, він не дістане свіжо-
го угля. В другій класі є такі консументи, що потре-
бують більше ніж 12 тон угля річно. Такі дістануть
уголь, коли їх припас не виказує 30 тон угля, вже
разом з тим, що має дістати. Виходить, що великі
консументи мають першенство, бо це звичайно фа-
брики та робітні, а малі консументи це власники
малих домів.

Президент за мир „лід проводом сил цивілізації“ — Вилкі за поширення свободи на всі народи

НЮ ЙОРК. — На Вітверту Дискусію — „Опен Форум“ — газети Гералд Трибюн при-
слав президент Рузвельт своє писане послання, в якому сказано, що Об'єднані Держави мають
тепер ініціативу у війні і повинні її затримати до кінця війни та упродовж майбутнього ми-
ра. „Сили цивілізації і прилучності, отже подаваюча більшість людства, повинні завжди за-
тримати ініціативу. На Історичній конференції в Москві ми зробили кілька великих кроків
уперед“ — писав Рузвельт. — Привіт в подібнім дусі прислав британський прем'єр Чорчил та
міністер закордонних справ Антоні Іден. Цей останній сказав між ін., що „на московській кон-
ференції не було й не буде опісля змагання поставити диктатуру якоїсь великої держави над
іншими“. — Генерал Де Голь написав: „Цивілізація світу є одна, нероздільна, отже і мир, я-
кий буде заключений, повинен бути один, нероздільний. Свобода для всіх людей, рівність прав
і справедливості, братерство народів на земному глобі — оце прості і світлі ідеали, довкола
яких світ може змобілізуватися“. — Віцепрезидент Волес домагався обмеження діяльності
уряду в післявоєнній продукції, критикував високі міжнародні мита і виказував, що продукція
харчів є найважливішою потребою повноного світу.

Вендел Вилкі, провідник Республіканської Партії в Америці, виголосив промову, в якій
між іншим сказав: „Умова в Москві є здоровою підставою, на якій можемо тепер будувати...
ї треба доповнити економічним розумінням. Навіть це не буде вистаряльним. Усі відносини
держави до держави і народу до народу мусять бути навіяні основними моральними та ду-
ховними цінностями. Мусить прийти демократизація у відношенні всіх чотирьох держав до
малих держав і освободжуваче відношення колоніальних потуг до їхніх колоній. Кожна з
великих держав заповіла що це є війна за свободу, свобода для всіх народів. Тому в ціло-
витій гармонії з тими ідеалами булоб, дозволити всім Об'єднаним Державам взяти участь в
уложенню планів для війни й миру“.

Британія занепокоєна зростаючою ворожнечою на Близькому Сході

ЛОНДОН. — Бритійський уряд занепокоєний до краю ситуацією в Лебаноні, де кож-
ний просто день приносить нові вісті про зріст ворожнечі не тільки до французів, але й до
бритійців, і то не тільки в Лебаноні, але й по інших краях Близького Сходу.

Прибуття до Лебанону генерала Катру облегчило положення тільки хвилино. Його не
можна вважати постійним полагодженням дразливої ситуації. Для цього британський уряд ра-
діть відслати армію до Лебанону, щоб зберегти в порядку та привертати її у військових
функціях. Якщо Французький Комітет Національного Визволення не полагодило негайно вдо-
воляючо ситуації, то можлива буде військова інтервенція Британії.

НЕМА ВІДНО НАДІЇ НА ФІНСЬКО-РОСІЙСЬКИЙ МИР

МОСКВА. — „Червона Зоря“, орган червоної армії, та „Віна й робітничка класа“, ор-
ган советських робітничих юній, виступають згідно проти теперішніх провідників Фінляндії
як реакціонерів, німецьких прислужників і зрадників інтересів фінських народніх мас. Вони
постійно заперечують перед своїм народом свої звязки з німцями, але відвідуючи Німеччину,
говорять про близькі звязки між Фінляндією й Німеччиною. Вони так бояться революції в
Фінляндії, що віддають рідний край у руки німців.

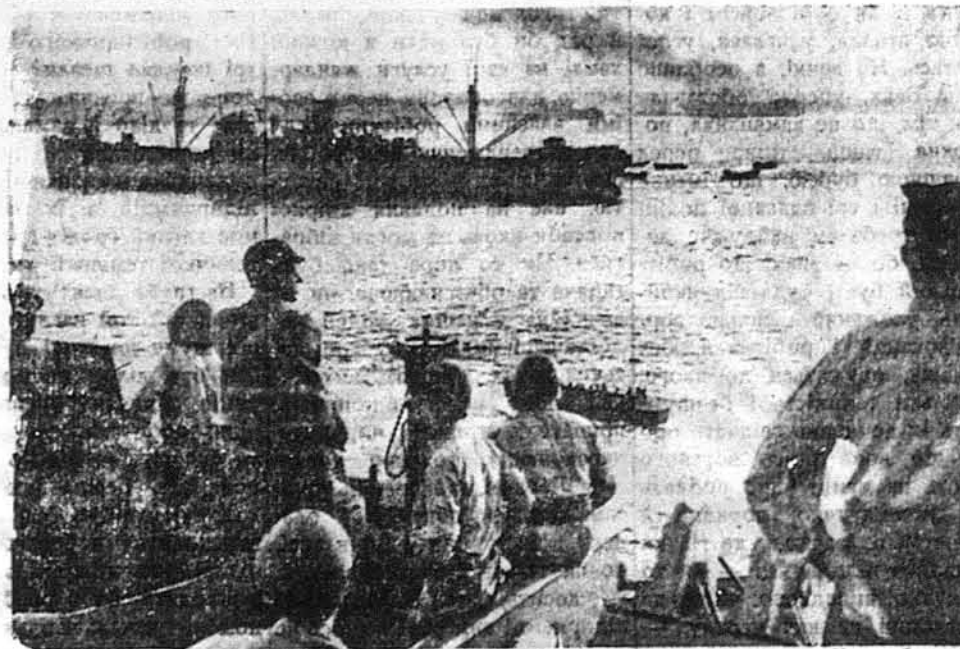
БРИТАНІЯ ПУСКАЄ НА ВОЛЮ БРИТІЙСЬКОГО ФАШИСТА

ЛОНДОН. — Сер Освалд Мозлі, основник союзу британських фашистів, буде випу-
щений на волю з в'язниці, в котрій його держано від травня 1940. року. Міністер домашнього без-
печенства, котрий подав цей факт до відома, додав, що причиною зарядження було здоров-
ля фашистського провідника. Випустити на волю мають теж його жінку.

Ліва преса піднімає крик сприводу випущення на волю провідника британських фаши-
стів. Комуністичний „Дейлі Воркер“ збирає опінії робітничих провідників і парламентарних
послів, не-комуністів, в цій справі; ці голоси певно відібуться широким ехом по краю. Всі
вони пригадують, як сер Освалд старався завести нацистичний уряд у Британії, і кажуть, що
випущення його буде ударом для робітничої класи.

ЗРІСТ ПАРТИЗАНКИ В ПІВНІЧНІЙ ІТАЛІЇ

БЕРН. — Німецькі військові літаки атакували бомбами 16,000 італійських партизанів й
аліантських воєнних бранців, що разом стали вести партизанку проти німців у північній Італії.
Фашистські провідники кажуть, що вони поробили заходи для безпощадного злу-
щення всего партизанського руху з північ за вбивство Іджінія Гісліні, фашистського лде-
ра в Ферарі, котрого подіражене кулами тіло найдено оного на вулиці того міста. Фаріначі,
фашистський міністер в квісантійській кабінеті, говорив на радіо: „Нашим кличем від те-
пер буде: око за око, зуб за зуб“.

НА ІНВАЗІЮ. — Ці маринари будуть незадовго висаджені на Бугенвіл. На недалеко-
му північному березі моря висадяться на берег Тороріна, де американські бом-
бовики б'ють по японських інсталяціях, пригтовляючи побережжя для висаджен-
ня маринарів.

ЧЕРВОНА АРМІЯ ВІДСТУПАЄ ПІД ЖИТОМИРОМ

ЛОНДОН. — Червона армія признає, що в око-
лиці Житомира й Користищева на Україні їй прий-
шлось відступити ворогові кілька місцевостей по
завзятих боях проти переважаючих сил піхоти й
повзів. Був це перший відступ червоної армії від по-
чатку офензиви минулого літа.

У закритті Дніпра, на південній захід від Дніпро-
петровська, червона армія заняла сильно фортифі-
ковані місцевості: Веселу Долину, Крутий, Наївек,
Гуляй Поде, Томаківку, Невдачне й Боголюбівку.

Червона армія поробила теж поступи вперед у
секторі Коростеня, де вона перейшла ріку Уж і за-
няла кілька місцевостей, укріплених ворогом. При
заняттю міста Народичів вбито більше число німців.

Над Припеттю червона армія заняла повітове
місто Чорнобиль та захопила там великі воєнні при-
паси.

АЛІАНТИ ОСТЕРІГАЮТЬ ФРАНЦУЗІВ.

ЛОНДОН. — Аліантські радіові стації сповісти-
ли французів, щоби вони держалися осторонь від
фабрик, які працюють для німецьких воєнних цілей,
бо Аліанти власне тепер збираються бомбардувати
їх з повітря з підвоєною силою. Осторога навіть
подала 37 місцевостей, намічених Об'єднаними Дер-
жавамі для бомбардування. Між ними згадується й
французьку столицю Париж. Остерігається францу-
зів, що рейди будуть відбуватися днем і ніччю.

Осторогу розголошено зараз на другий день
по страшнім рейді на копальні молібдену і гідроелект-
ричні фабрики в Норвегії.

Це перший раз в історії війни, що Аліанти по-
дають ворогові докладно, котрі місцевості вони зби-
раються бомбардувати.

БОМБАРДУЮТЬ ЛЕТНИЦА В ПІВДЕННІЙ ФРАНЦІЇ.

АЛЖІР. — Важкі й середні бомбовики понови-
ли офензиву проти німецьких летничих баз у пів-
денній Франції. Цим разом атаковано летниця в
Істр-ле-Тіб і Салон, коло Марсиль. Літаючі фортеці,
що вибралися на рейд без боевиків, стрінулися зо
сильним ворожим протилетничим огнем і сильними
відділами боевиків, з котрих вони збили за 15 хви-
лин бою 12. Аліанти втратили три літаки.

Того самого дня аліантські літаки доконали теж
рейдів на Елевзіс коло Атен у Греції. На цей рейд ви-
літали літаки з нових баз в Італії.

ФРАНЦУЗЬКІ ПАТРІОТИ ВИСАДЖУЮТЬ У ПОВІТРЯ ПОРОХІВНЮ.

БЕРН. — Французькі патріоти в Гренобль ви-
садили в повітря німецький магазин пороху. Підчас
вибуху згинуло 10 німецьких воєнків. Від вибуху по-
роху вибухли потім два збірники газу.

БРИТІЙЦІ ВТРАТИЛИ ЛЕРОС.

КАІРО. — По п'ятиденнім бою британці й італій-
ці на грецьким острові Леросі були переможені нім-
цями. Рішила місцева перевага в повітрі.

Німецькі радіа, котрі останніми часами не мали
нагоди доносити німецьких перемог, кинулися на
вістку про цю перемогу та звеличали її як одну з ви-
рішальних перемог війни.

МАЛІ ЗМІНИ НА ПОБОЄВИЩАХ В ІТАЛІЇ.

АЛЖІР. — У центральній Італії далі панує негода,
котра не дає розвивати воєнних операцій на більшу
скало. Не дивлячися на те восьма армія дещо по-
правила своє становище, а п'ята армія відбила тери-
торію, котру втратила була попереднього дня.

Негода, як звичайно, помагає обороні, а пере-
шкаджає офензиві.

ПАРТИЗАНИ ЗДЕРЖУЮТЬ НІМЕЦЬКУ ОФЕНЗИВУ В СЛАВОНІЇ.

ЛОНДОН. — Партизани ген. Тіта Броза здержали
наступ німецьких військ у Славонії, для котрого
німці вжили аж п'ять дивізій, одначе ворог далі дер-
жить у своїх руках побережжя Адрійського моря.

Коло границі Альбаній чорногорські партизани
наступають на Подгоріцу, де німці мають важний
летничий майдан.

АМЕРИКАНСЬКІ ЛІТАКИ БОМБАРДУЮТЬ ТРИ ВОРОЖІ БАЗИ НА ПАЦИФІКУ.

ВАШИНГТОН. — Департамент фльоти подав до
відома, що бомбовики американської армії заатаку-
вали японські позиції на атолях Джалут і Мілі, що
лежать у групі островів Маршала, і на острові Ма-
кіні, що лежить у групі Гілберта.

Це був уже третій успішний рейд американських
бомбовиків на ці острови. Ці рейди є складною ча-
стиною „процесу зм'ягчування“ ворожих позицій для
загальної офензиви на центральному Паціфіку.

Всі наші літаки вернулись ціло до своїх баз.

Співпраця робітників з підприємцями в промислі

Воєнна konieczність поставила між іншими справами румом питання, чи між робітником-наємцем і управителем підприємцем — мусить іти боротьба до загиби, як це залюбки повторюють різні правдиві та фальшиві провідники „чорноробів”. Тому, що поставлення матеріалів для боєвих сил є питанням життя і смерті для наших воєнків, а з тим і синів самих робітників та підприємців, одна й друга сторона зрозуміла вищу спільну ціль: Рятувати від смерті життя своїх власних дітей, а з тим причинятися до перемоги нашого краю. З такої konieczності вийшла згідна співпраця управи й робочої сили, щоб приспішити продукцію воєнних матеріалів.

Під теперішню пору існує в Злучених Державах яких 3,000 комітетів управи та робочої сили, а вони представляють робітничі заводи, в яких працює 6 мільйонів наємців. Спільні комітети вирішують кожного дня питання: Чому наємцев не прийшло до праці; чи справді потрібно на якумусь становищі такого то й такого

робітника, чи може обійтись без нього, а зате чи не можна його поставити деінакше; чи кінчево робота мусить бути роблена руками, чи може поставити там машину; чи не можна вжити іншого способу для приспішення продукції, і т. п.

Це важкі питання головно в цих околицях, де відчувається недостача людської сили. Загалом звисно, що в горішній частині стейту Нью Йорк є чи не найбільший брак робітників. Але в Бофало Армс Корпорейшен засіла спільна комісія, передискутувала програму з 10 точок, а вислід цього такий, що продукція зростає на 25% у кількох тижнях без дібрання одного свіжого робітника. В Іст Спрінгфілд, у фабриках Вестинггаус Електрик Компані спільний комітет дівляв цього, що зменшилося оставання робітників дома на 2 з половиною відсотка. Водночас підприємство роздало робітникам впродовж 6 місяців 138 нагород за нові ідеї, які приспішили продукцію. Описав комітет вислав звіт до Вашингтону з суггестією, щоб

так поступати і в інших промислових осередках.

Рада Воєної Продукції хоче мати 4,000 спільних комітетів.

Комітет Вестинггаус є одним із 225 комітетів, що існують у стейтах Нової Англії. Це на 30% більше, ніж було таких комітетів перед трьома місяцями. Але Рада Воєної Продукції, яка започаткувала такі комітети, ще не задоволена. Перед роком було в цілому краю 1,500 спільних комітетів підприємців та робітників. Тепер їх уже є 3,000, але Рада Воєної Продукції хоче мати хоч 4,000. На підставі цифр з останнього тижня можна судити, що до кінця біжучого року повстане бажане число комітетів. Ідея повстала з цього, що не було іншого способу розв'язання питання, звідки взяти людей до праці? Отже, замість шукати за більшим числом робітників, комітети найшли дорогу як зменшити число робітників, тобто як осягнути бажаний добрий вислід продукції без збільшення числа робітників.

Нагороди за винаходи для робітників.

Интересне, що робітники не відносяться ворожо до таких спільних комітетів. Комітети піддають думку робітникам, щоб вони слідили за продукцією і пробували найти способи збільшення продукції. Вислідок цього робітники почали думати над винаходами для облекшення та скорочення праці в продукції. Таку Кампанію повела Рада Воєної Продукції від квітня 1942 р. і від того часу робітники дістали 981 приназь та нагород за нові способи видосконалення праці. У Бетлегем Стіл Компані один лише робітник виказав 20 нових винаходів, з них 15 він самий винайшов і удосконалив, а 5 інших винаходів своїх товаришів він поправив. Винаходи заощаджують здебільша велике число годин праці, як от викazuje приклад негра в Мариншип Корпорейшен в Сосалито, в стейті Каліфорнія. Цей негр - винахідник заощадив при помочи свого помислу 700,000 годин людської праці, а це значить у грошах один мільон доларів на заохоту Ради Воєної Продукції. Треба признати, що юні не противляться такій заохоті, хоч як вишукують юні способи творення нових варстатів праці для безробітних наємців.

До Громадян міста Нью Йорку!
В НЕДІЛЮ, 5. ГРУДНЯ 1943 Р.
в годині 2:30 пополудні відбудеться
З Д В И Г

В УКР. САЛІ ЦЕРКВИ СВ. ЮРА, 217-219 ІСТ 6-та ВУЛИЦЯ, НЬО ЙОРК, Н. Й.
Здвиг влаштується на дохід Краєвого Воєного Фонду.
На здвигі будуть промовляти укр. й америк. бесідники. Докладна програма буде проголошена пізніше.
Взяти участь у цьому здвигі, це обовязок кожного патріотичного американського українця. До цього обовязку кличе нас ця благородна ціль, якій служать Краєвий Воєний Фонд.
Просимо всі організації, що входять в склад Об'єднаного Комітету, а які дістали від Централі Воєного Фонду книжечки для збіркової акції, принести всі гроші зібрані на ці книжечки, та передати їх на здвигі касієрній Комітету.
Об'єднаний Комітет укр. амер. орг. м. Нью Йорку.

3 ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ
МАТЕПЕН, МАС.

Концерт Народного Дому.
Доки живемо, стараємося, придбати щось для нашого молодого покоління. Таким шляхом поступає теж наша громада і перед кількома роками набула свій власний дім. Хоч може не дуже вибагливий, але свій. Це єдина громада українська в околиці Бостону, що має свій Народний Дім. На домі є довг і теперішній уряд добре дбає, щоб як найкорше довгу позбутися. Тому на сплату довгу уладжено в Народнім Домі концерт 17. жовтня. Концерт випав якслід, поодинокі точки були дбайливо виконані, дістали признання за те, що їм признання належалося.

СТАРАННЯМ 204. ВІДДІЛУ УКР. НАРОДНОГО СОЮЗУ
ЧЛЕНИ ТЕАТРАЛЬНОГО ГУРТКА „ПРОМІНЬ”
при Укр. Правосл. Церкві св. Володимира
відіграють комедію на 3 дії зі співами
„НЕ ПОМОЖЕ БАБІ КАДИЛО
--КОЛИ БАБУ СКАЗИЛО”
В ГАЛІ УКР. ПРАВОСЛ. ГРОМАДИ
334 EAST 14th STREET NEW YORK CITY
В НЕДІЛЮ, 21. ЛИСТОПАДУ (NOVEMBER 21, 1943)
Поч. точно 6. год. ввечір. — Вступ 50¢ платний при касі.
По виставі ЗАПУСТНИЙ БАЛЬ
На це представлення й Запустний Баль запрошуємо до численної участі всіх членів 204. відділу УНС. і все Українське Громадянство.
Уряд 204. відділу УНС.

Чи можлива є українсько-московська федерація?

(Докончення зо сторони 2-гої)

парляменту цілої держави, таке право може бути йому тим самим парламентом кожної хвилини відібране. Там не сам нарід є господарем на власній землі, як в союзній державі, тільки та держава та її нарід, до яких автономічний край належить. Автономія не робить ще з якогось племені державного народу. Автономія є це хитке право, що нині може бути, а завтра не бути. Автономія може бути скасована тим самим парламентом, що приймає її.

багато річей, але теж багато є проти такої федерації. За українсько - московською союзнаю державою промовляють справи безпеки та господарські справи. З Московщиною має Україна величезну з півночі зовсім відкрити границю біля 1500 миль довгу. Самостійна Україна мусіла б утримувати величезну армію, побудувати сильні укріплення та видавати на це величезні суми, що виснажували б державний бюджет. Федераційні звязки з Московщиною відсувають до себе на бік.

муніципального диму, за яким криється правдивий російський націоналізм, ворожий істнуванню самостійного українського народу.

Дехто думає, що близькість культури саме повинна промовляти за московсько-українською федерацією. Життя народів викazuje, що близькі культури народи себе найбільше ненавидять, як німці та англійці. Московський нарід культурно найближчий українському народові; оба ті народи вийшли зо спільної старо - української київської держави. Московський нарід виховувався довго на старій українській культурі. Москвичі та українці у давнину мали спільну літературну мову, ще нині мають спільну богослужбову мову, спільний церковний обряд а переважною частиною українського народу навіть спільну православну віру. Все це є ті чинники, що помагають московському народові легше панувати над Україною та заглядувати різниці поміж тими двома народами, духово собі зовсім чужими.

Таку спільну політику праці ввела саме Рада Воєної Продукції. Народи робітничо-підприємчих комітетів ведуться усе в привнятності предстваника Ради Воєної Продукції, а це вказує, що в такім ділі не має ніякого особистого інтересу ні підприємцев, ні наємцев. Вирінає лише питання, чи можна буде втримати таку співпрацю на випадок зменшення варстатів праці?

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

В РІК ЮВІЛЕЮ.

Не можу забути те все, що я читав в „Свободі” через час, як я є членом У. Н. Союзу, та що я навчився. Та не лиш я. Вірю, що і велике число членів У. Н. С. багато скористало, читаючи нашу часопис. Нам добре відомо та ще деколи на памяти ті часи, коли велике число наших людей приїхали до Америки, не знаючи по українськи читати, або дуже слабо. Причину і вину в тім ми дуже добре знаємо. Знаю людей, котрі з нашого часопису „Свобода” научились знаменито по українськи читати і тепер читають як Отченаш.

нарід з konieczности нераз мусів піти під ярмо ворога. Отже це, що в нас вважається за заслугу, большевицькі комісарі представляють ганьбою. А то, що в нас є справжньою ганьбою все одно, чи з доброї волі чи з konieczности, в очах большевика є почесним. Тому то саме й так дуже шкідливим для нашої справи є закидати ворогів нашої нації на гостей до свого дому. Я думаю, що і громадяни з Матепен тепер уже розуміють що справу і на будуче не послухають „підійків Москви”, як писав колись наш Шевченко.

УВАГА! ДЖЕРЗІ СІТІ, Н. ДЖ.!
СЕСТРИЦТВО НЕПОР. ЗАЧ. ПРЕЧ. ДІВИ МАРІІ
(на горах міста) буде обходити
20-ЛІТНИЙ ЮВІЛЕЙ
В НЕДІЛЮ, 21. ЛИСТОПАДУ (NOVEMBER 21, 1943)
В У. Н. ДОМІ, 181-183 FLEET ST., JERSEY CITY, N. J.
Початок у годині 6. ввечір.
До численної участі в Ювілею-Гостині Сестрицтва Непор. Зачиття Пречистої Діви Марії запрошує всі Товариства, Братства, Сестрицтва, Клуби і всі громадяни. — ЗА УРЯД:
Катерина Коблян, предсідниця
Катерина Завч, касієрка
Марія Борак, секретарка.

УВАГА! ДЖЕРЗІ СІТІ, Н. ДЖ.!
БРАТСТВО СВ. ІВАНА ХРЕСТИТЕЛЯ,
влада 270 Українського Народного Союзу
владштує
МАСКОВИЙ БАЛЬ
В ЧЕТВЕР, 25. ЛИСТОПАДУ 1943
THANKSGIVING DAY
В УКРАЇНСЬКІМ НАРОДНІМ ДОМІ,
181-183 FLEET STREET, JERSEY CITY, N. J.
Початок у годині 7. ввечір. Вступ 50 центів.
3-НАГОРОДИ ЗА НАЙКРАШІ КОСТЮМИ—3
Впов. Громадяни! Заряд Братства св. Івана Хрестителя доложив усіх старих, щоб всі гості на баль були задоволені. Постарався про першорядну музику, смачні перекуски („грат-дог”), добрі здорові напінки; взагалі про все, щоб вдоволяти гостей. Тому має честь запрошити всіх Чесних Громадян, всі Хв. Братства, Товариства і Сестрицтва на цей баль, а певно не пожадує, коли прийде!
Братство св. Івана Хрестителя ніколи не відмовлялося підтримувати добродійні й патріотичні справи і ніколи не відказалося від участі в підприємствах інших організацій. З цих причин сподіємося, що Хв. Громадянство підтриме наше підприємство і громадяно прийде на наш Баль, за що згорі дякуємо!
Заряд Бр. св. Ів. Хрестителя.

Під економічним оглядом Україна це, край самовистарчальний та багатий, один із найбагатших в Європі, тому може сам істнувати. Має власний доступ до моря, шляхи в широкий світ. До війни людність України була середню густа та ще на яких п'ятьдесят літ Україна не булаб країною перенаселеною. По тій війні гроза перенаселення була де менша. Одначе на довгі часи так не буде. По п'ятьдесяти літах Україна буде потребувати просторів колонізаційних, а їх може мати в союзі з Московією, яка посідає величезні колонізаційні простори Азії для спільного вжитку. Це все промовлялоб за українсько-московський союз.

Колиб московський нарід не мав свого імперіялізму та месіянстичного націоналізму, союз українсько-московський приносивби багато користей обом народам. Нині при вибухнім імперіялізмі московського народу та його націоналізмі, що подібно як нацизм трактує всі словянські народи як молодшого брата, неспосібною самою жити та істнувати, союз України з Московією є вбийчим для самого істнування українського народу. Український нарід, коли хоче істнувати як нація та мати змогу свобідно розвивати таланти свого духа, мусить відірватися від Московщини та поставити державні кордони поміж матерю руських городів Києвом та її заборочою дочкою сусальсько - московською державою. Іншого виходу з тої ситуації немає. З ким Україні більше по дорозі скажемо в окремії статті.

Переяславська умова України з Московією (1654), утворення Союзу Радянських Республік (1924) та їх судьба є сто-процентним доказом, що Москва не дотримує союзних умов та як сильна велика нація має силу їх не дотримувати.

Чи має Радянська Україна принайменше автономію або самоуправу? Радянська Україна не мала під Московією ні автономії, ні самоуправу. Україна на ділі не мала права собі видавати навіть в деяких справах законів, яких не хотіла Москва. У всіх справах навіть найменших рішала там воля Москви, що більше українські люди в Україні навіть не були певні свого життя. Навіть постанови видані Московією не виконувала влада установлювана українськими людьми, тільки комісарі, назначувані згори Московією, байдуже чи то були москвичі московського походження, як шеф України Хрущов, чи малороси як Гречуха. Україна була доси в неволі російської держави та під владою московського, чужого народу; український нарід не був господарем на власній землі.

Обертання українців у москвичів відбувається поволи та систематично і пляною вже починаючи від царя Петра Великого. Насамперед відтинають українському народові хребетний стовп, параліжують його душу, роблять з нього мякуна, неспосібною жити без матушки Росії, роблять з нього малороса, щоб потім перемінити у правдивого москвича. За царату робили це впрост, тому менше зручно, тепер то саме роблять при помочи ко-

Чи є які можливости українсько - московської федерації?
Безсторонно говорячи за федерацією поміж Україною та Московщиною промовляє

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОВСВІТИ. А ПРОВСВІТА — ЦЕ СИЛА

УВАГА! НЬО ЙОРК І ОКОЛИЦЯ!
УКРАЇНСЬКЕ ЗАПОМОГОВЕ ТОВАРИСТВО ДНІСТЕР
владштує
ВЕЛИЧАВИЙ БАЛЬ
В суботу, 20. листопаду
NOVEMBER 20, 1943
В ГАЛІ СВ. ЮРА
217-219 East 6th Street, New York City
ПОЧАТОК У ГОДИНІ 7. ВВЕЧІР
ВСТУП 55 ц. з податком Орхестра ОЛ. КОЗАКА
БУФЕТ ПІД ВЛАСНИМ ЗАРЯДОМ ТОВАРИСТВА.
Шановні Члени і Громадяни! Товариство Дністер запрошує на цей баль усіх вас на веселу передзапустну забаву.

Spot News

Надзвичайна нагода дістати чудове футро за \$275.00

Лише тому, що не маємо футер у кожнім розмірі, примушує нас продати їх за таку дешеву ціну.

Ці футра в "ODD SIZES" є вироблені найвизначнішими фахівцями з найкращих шкір.

Купити і будете їх носити з ДОВІРЯМ. Вступіть ще сьогодні, бо багато їх не маємо. За \$275 можете дістати в "ODD SIZES":

- HUDSON SEAL
- HOLLANDER BLENDED (Backs) MUSKRAT
- NATURAL RUSSIAN SQUIRREL
- SILVER FOX JACKET
- PERSIAN LAMB
- SKUNK

Отворено кожного четверга до 8. год. вечір.

MICHAEL TURANSKY

350 Seventh Ave., New York City
Between 29 & 30 Sts. LACKAWANNA
16th Floor 4-0973

Отворено щодня до 6. год. веч. В суботу до 5. год. веч.

ПОЛЯКИ НЕ ВДОВОЛЕНІ З РІШЕННЯ МОСКОВСЬКОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ.

ЛОНДОН, (ОНА). — Польські політики в Лондоні показують, що вони невдоволені з того, що московська конференція обговорювала польські справи без їхнього представника. Правда, що офіційно польський уряд ще нічого в цій справі не сказав, але консервативні елементи вже іритуються. Наприклад, серед польської колонії в Шкоції появилися летючки, в яких націоналісти закидають англійському уряду, що він продав Польщу „за миску советської сочевиці“.

Кажуть, що летючки появилися заходом крайних консервативних, ворогів Советського Союзу, які від самого початку творили серед польської еміграції замішання і ненависть до свого сусіда на сході. Вони впливали на уряд генерала Сікорського і, остаточно, довели до того, що Совети зірвали з ним дипломатичні зв'язки.

Англійський уряд ще не реагував проти виданих і розповсюджуваних консервативними летючок, але кажуть, що скоро це зробить, бо в Шкоції ще знаходиться частина польської армії і польські пани можуть робити в ній заколот.

Розсудливі і більш поважні польські лідери в Англії тримаються здержливо і висказують надію, що справа польско-советського спору може бути поладжена вдоволяючо для обох сторін. Офіційний орган польського уряду „Дзєнік Польскі“ також нічого ще про московську конференцію не сказав. Шовіністичні елементи гадають, що як їх на конференцію не кликали, то вже все пропало.

НІМЦІ ВИСТРІЛЯЛИ ПОЛЬСЬКУ ІНТЕЛІГЕНЦІЮ В БІЛОСТОКУ.

ЛОНДОН, (ОНА). — Польські державні кола в Лондоні довідуються, що німці не перестають винищувати польську інтелігенцію, а навпаки вистрілюють її з подвоєною енергією. З Польщі надійшла вістка, що німецька поліція недавно винищила в Білостоку всю місцеву освічену верству обох полів. Німецька карна експедиція зігнала польське населення на майдан, обступила його з машинними крісами і домогалася виявлення місць, де збиралися члени тайних польських організацій. Розуміється, що ніхто з поляків не виявив своїх товаришів, ніхто не зрадив і розлучені нацисти положили трупом всіх безборонних польських людей.

ПРАЦЮВАТИ ДЛЯ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, ЦЕ В ПЕРШІЙ МІРІ ПРИБЛИЗУЄ НАС ДО НЬОГО ЯКНАБІЛЬШЕ НОВИХ ЧЛЕНІВ.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ІОНКЕРС, Н. П. — Тов. Подільська Стр. від. 8, повідомляє, що надзвичайні збори відбулися в неділю, 21. листопада, в годині 2. пополудні, в У. Г. Клубі, 13 Вашингтон ул. Просимо прийти і вирішити свої наміри. Є важкі справи до поладження. — В. Комар, пресд.; В. Манзія, секр.

КЛІВЛЕНД, О. — Сестр. Н. З. П. Дівч. Марія, від. 112, буде мати свої збори в неділю, 21. листопада, зараз по Ст. Божій, в школі парохіяльній. Просимо всіх членів прийти на ці збори, бо маємо багато справ до поладження. — За уряд: Марія Лиска, пресд.; Катерина Габрієвська, фін. секр.; Параня Ризун, кас.; Домініка Романович, рек. секр.

ОЛІФАНТ, ПА. — Місячні збори Бр. св. Кирила і Методія, від. 86, відбулися в неділю, 21. листопада, зараз по Ст. Божій, де звичайно. — Уряд.

РОЧЕСТЕР, Н. П. — Місячні збори Бр. св. Йосафата, від. 217, відбулися в неділю, 21. листопада, в годині 3. пополудні, в галі парохіяльній. Просимо всіх місцевих і позаміських членів прийти на час, бо маємо важкі справи до вирішення, як помічників на балі і братське Богослуження на Тенісетті. Дев. Б. де наміри кандидати на уряд на 1944 рік. Довідують члени хай-старатоси вирішити свої загалогости в цих 2-ох місяцях, щоб хотім не нарікали на уряд, коли будуть сценаріями. Просимо членів не забувати придумати нових членів до Бр. і У. Н. Союзу, а отримаєте нагороду. — М. Янула, пресд.; П. Паснак, кас.; А. Іванів, секр.

ВІЛКС-БЕРІ, ПА. — Місячні збори Бр. св. О. Николая, від. 99, відбулися в неділю, 21. листопада, зараз по Ст. Божій, в аглі церковній. Просимо всіх членів прийти на ці збори, бо маємо важкі справи до поладження. Довідують члени вирішити свої загалогости. — Уряд.

ПАСЕРК, Н. ДЖ. — Тов. ім. Івана Франка, від. 97, повідомляє членів, що місячні збори відбулися 21. листопада в 2. год. попол. в галі церковній, 47 Гарт Ест. Просимо членів прийти на збори, бо це останні збори в тім році. В наступнім місяці буде вибір нового уряду. — В. Сметана, пресд.; В. Бродський, рек. секр.

ШКАГО, ІЛЛ. — Збори Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 252, відбулися в неділю, 21. листопада, в год. 12:30 попол. в церковній салі, 1944 В. Ірі ул. Повиністю кожного члена є прийти на збори, бо маємо багато справ до вирішення. — І. Мигас, пресд.; І. Сивка, кас.; П. Хомин, рек. секр.; Д. Дякул, фін. секр.

ГРЕГОРІЙ М. ТУЧАПСЬКИЙ

(GREGORY TUCHAPSKY)
Буш. Професор Співу в Інституті ім. М. Лисенка, в Укр. Респ. Канелі Ол. Кошійч.
Постанова голосу. Палатка до опери, концертів і Radio-виступів в українській, англійській, французькій і італійській мовах.
ИНДИВІДУАЛЬНІ — окремі і ГУРТОВІ Лекції.
Ціни не високі — по згоді.
STUDIO,
101 W. 78th ST., N. Y. CITY.
Phone: SU 7-2855

Д-р ВОЛОД. ГАЩИЦЬ

УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР, ХІРУРГ І АКУШЕР
690 S. 19 ST., NEWARK, N. J.
Tel.: Essex 3-5088
Урядові години: Від 1 до 3 попол.; від 6 до 8 вечір.
В неділі згідно з умовами.

КОЛЯДИ

ЩЕДРІВКИ

БОЛІНІТ

РІЗДВО ХРИСТОВЕ

БОГОЯВЛЕННЯ

з додатком пісень страстних, воскресних і інших пісень церковних.
Ціна 35 центів.
Замовлення wraz з належністю слати до:

“Svoboda”
P. O. Box 346
Jersey City, N. J.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС “СВОБОДА”

НЮАРК, Н. ДЖ., І ОКОЛИЦЯ!

25-ЛІТТЯ ПРОГОЛОШЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВИ обходитиме

НЮАРСЬКА ГРОМАДА

Листопадівим

Святочним Концертом

В НЕДІЛЮ, 21. ЛИСТОПАДУ (NOVEMBER 21, 1943)

По Службі Божій буде відправлена ПАНАХИДА в Українській Католицькій Церкві за поляглих Героїв, замучених за волю України.

В годині 7:30 вечір відбується СВЯТОЧНИЙ КОНЦЕРТ В УКРАЇНСЬКІЙ ЦЕНТРАЛІ

180 WILLIAM STREET NEWARK, N. J.
КОНЦЕРТОВА ПРОГРАМА:

Вступне слово Впр. о. М. Данілович
Мішані й женські хори Тов. Боян
Бартон-солю п. П. Ординський
Святочна промова Генерал В. Сіквенч
Деклямація п-на А. Салабун
Акомпанімент піан п-ні М. Шумейко
Управитель хорів п. Т. Каська

Запрошуємо всіх Громадян і Громадян до участі в цій великій Листопадівим Святі. — Комітет.

БУТИ ЧЛЕНОМ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, ЗНАЧИТЬ, НАЛЕЖАТИ ДО ТАКОЇ ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ, ЩО ПОБУДОВАНА НА ПЕВНИХ, ТРІВКИХ І СОЛІДНИХ ОСНОВАХ.

БУНТ В НІМЕЦЬКІЙ АРМІЇ.

ЛОНДОН, (ОНА). — Німці понабирали до армії людей з усіх поневолених ними країв і, що насильно затягнені до армії вояки час від часу бунтують. В одній місцевості біля Тулузи у Франції, збунтувалося 150 чеських вояків. Вони відмовилися вбивати лідерів підземних організацій і мали заявити, що французи мають право організуватися проти наїзника.

Нацистська старшина повідомила про це головному командувачу в Парижі і прислани нею штурмовики арештували всіх чеських вояків. Кажуть, що над ними має відбутися військовий суд і, що жертви німецького терору будуть покарані смертю.

На наступний день Тарзан попав припадково на групу нацистських офіцерів, що мандрували джунглями.

Він крадьком пішов за ними до краю скади, що звисала над пропастью. Він почув їх слова:

„Це буде так приємно — і зовсім безпечно — стріляти слонів звідси!”

Тарзан почув здалека дикі рики. На думку про плян брутальних мисливих у ньому загорівся гнів.

ТАРЗАН, ч. 873. Боягузський плян.

УВАГА! — УКРАЇНЦІ З НЮАРКУ, Н. ДЖ., І ОКОЛИЦЯ!

ОРГАНІЗАЦІЯ ЧОРНОМОРСЬКОЇ СІЧІ
506-508 — 18th AVE., NEWARK, N. J.
ваштотує

ВІДЧИТ

який виголосить Генерал СІКЕВИЧ з Канади

В НЕДІЛЮ, 21. ЛИСТОПАДУ (NOVEMBER 21, 1943)

в годині 3. пополудні

В СІЧОВІЙ САЛІ, 508 — 18th AVE., NEWARK, N. J.
Просимо всіх громадян прийти на цей Відчит, бо промовець говориме про біжучі світові події, які певно всіх зацікавлять.

ПРОДАЮ

ДОМИ, ФАРМИ, РЕСТОРАНИ, САЛУНИ, БУЧЕРНІ, ГРОСЕРНІ й різного роду бізнес.
Полігудую нотаріальні справ.
Продаю різного роду аскуруцію
PETER BARTKIW
Real Estate & Insurance Broker
Notary Public
309 E. 14. St., New York, N. Y.
Phone AL. 4-8254

ЯКЩО БАЖАЄТЕ ДІСТАТИ ТАКЕ ОБЕЗПЕЧЕННЯ, ЯКЕ БУЛОБ ПЕВНЕ ТА МОДЕРНЕ, А ЗА ЯКЕ ТРЕБА ПЛАТИТИ НИЗЬКУ ОПЛАТУ, ТО ОБЕЗПЕЧИТЬСЯ В УКРАЇНСЬКІМ НАРОДНІМ СОЮЗІ

\$150.00 ЦІЛИЙ ПОХОРОН

І ще ОБСЛУГОВУЄМО В ПЕРТ АМБОЙ І ОКОЛИЦІ
KANAI KAIN
FUNERAL HOME
433 STATE STREET,
PERTH AMBOY, N. J.
Phone: Perth Amboy 4-4646

МИРОН ЛИТВИН І СИН

УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИКИ
Обслуга шира і чесна
383 Morris Avenue,
cor. Springfield Ave.
NEWARK, N. J.
Phone: ESsex 3-5347

ІВАН БУБЕНКО

УКРАЇНСЬКІЙ ПОГРЕБНИК
заряджує погребани по ціні так низькій як \$150.
ОБСЛУГА НАЙКРАЩА.

JOHN BUNKO
Licensed Undertaker & Embalmer
437 E. 5th ST., NEW YORK CITY.
Rigified funerals as low as \$150.
Telephone: GRamercy 7-7661

ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК НА ФІЛЯДЕЛЬФІО І ОКОЛИЦЮ

МИХАЙЛО НАСЕВИЧ

cor. FRANKLIN & BROWN STS., PHILADELPHIA, PA.
Tel. Market 1320.
ОБСЛУГА В ДЕНЬ І В НОЧІ

ПЕТРО ЯРЕМА

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

Занимаєсь похоронами в BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ
129 EAST 7th STREET, NEW YORK, N. Y.
Tel.: ORchard 4-2568
BRANCH OFFICE & CHAPEL,
707 Prospect Avenue,
(cor. E. 185 St.)
BRONX, N. Y.
Tel.: BRonx 4-6877